Ölüm Gerçeği Ve Ölüme Hazırlıklı Olmak
Gönderen Kadir Hatipoglu - Mayıs 05 2016 03:00:00

           Her canlı gibi insan da sınırlı bir ömre sahiptir. Cenâb-ı Allâh’ın takdir etmiş olduğu ömür sona erdiğinde, her insan Cenâb-ı Allâh’ın izniyle ölümü tadar. Allâh’tan başka her şey ölümlüdür. Eğer ölümden kurtulup, dünyada sonsuza kadar yaşamak mukadder olsaydı, hiç şüphesiz buna en layık olan Allâh’ın sevdiği kulları Peygamberleri olurdu. Oysa âlemlere rahmet olarak gönderilen Peygamber efendimiz bile bu dünyadan göçmüştür. Müşriklerin, Peygamber Efendimizin ölümünü temenni etmeleri üzerine ölümün kimseye ayrıcalık yapmayacağını vurgulayan şu ayet inmiştir:
إِنَّكَ
مَيِّتٌ
وَإِنَّهُم
مَّيِّتُونَ

          “Muhakkak sen de öleceksin, onlar da ölecekler” (Zümer, 39/30). Şu ayet de ölüm gerçeğinin herkese uğrayacağını ifade etmektedir.   .
وَمَا
جَعَلْنَا
لِبَشَرٍ
مِنْ
قَبْلِكَ
الْخُلْدَ
اَفاَئِنْ
مِتَّ فَهُمُ
الْخَالِدُونَ   “Biz senden önce de hiçbir beşer beşere ölümsüzlük vermedik. Şimdi sen ölürsen onlar ebedi mi kalacaklar” (Enbiya, 21/34).

كُلُّ نَفْسٍ
ذَائِقَةُ
الْمَوْتِ
وَنَبْلُوكُمْ بِالشَّرِّ
وَالْخَيْرِ
فِتْنَةً
وَاِلَيْنَا
تُرْجَعُونَ
“Her nefis ölümü tadacaktır. Sizi bir imtihan olarak hayır ile de şet ile de deniyoruz. Ancak bize döndürüleceksiniz.” (Enbiya, 21/35)
           İnsan hayatının belli

bir süresi vardır. Bu sürenin sona ereceği vakte ecel adı verilmektedir. Eceli gelen herkes ölecektir. Nitekim sonradan yaratılan her şey fanidir. Bir başlangıcı olanın mutlaka sonu da vardır. Her doğan, daha doğarken ölüme namzet olarak doğmaktadır. Bu bir hayat kanunudur, istisnası da yoktur. Ecel bir gün bizim de kapımıza gelecek ve kapımızı çalacaktır. Kapımız çalındığında, ölüme “şimdi değil, başka zaman gel” deme imkanımız da asla olmayacaktır. Ecel geldiği zaman ne bir an geri kalır; ne de bir an ileri gider. Nitekim Yüce Allah şöyle buyurmaktadır:
وَلِكُلِّ
اُمَّةٍ
اَجَلٌ
فَاِذَا
جَاءَ
اَجَلُهُمْ
لَايَسْتَاْ&#15
82;ِرُونَ
سَاعَةً
وَلَا
يَسْتَقْدِم&#16
15;ونَ
         “Her milletin belli bir eceli vardır. Onların eceli geldi mi, ne bir an geri kalabilirler, ne de öne geçebilirler.” (A’raf,7/34) وَلَوْ
يُؤَاخِذُ
اللّهُ
النَّاسَ
بِظُلْمِهِم&#16
18; مَا تَرَكَ
عَلَيْهَا
مِنْ
دَابَّةٍ
وَلكِنْ
يُؤَخِّرُهُ&#16
05;ْ اِلى اَجَلٍ
مُسَمًّى
فَاِذَا
جَاءَ
يَسْتَاْخِر&#16
15;ونَ سَاعَةً
وَلَا
يَسْتَقْدِم&#16
15;ونَ
اَجَلُهُمْ
لَا
            “Eğer Allâh, insanları zulümleri yüzünden hemen cezalandırsaydı, yeryüzünde hiçbir canlı bırakmazdı. Fakat onları belli bir süreye kadar erteler. Ecelleri geldiği zaman ise ne bir an geri kalabilirler, ne de öne geçebilirler

.” (Nahl,16/61) Bu ayetlerden de anlaşılacağı gibi, ecel kaçınılmaz bir son, acı da olsa ap-açık bir gerçektir.. Umulmayan bir zamanda aniden gelir. Rivayet edildiğine göre Enes b. Mâlik (ı.a.) demiştir ki: خطّ رَسُولُ اللّهِ صلى الله عليه وسلم خطاً وقال: هذَا اﻹنسَانُ، وخطَّ إلى جانبهِ خطاً وقال: هذا أجلُهُ، وَخطّ آخرَ بعيداً منهُ وقالَ: هذَا اﻷملُ، فبيْنَما هُوَ كَذلِكَ إذ جاءهُ اﻷقربُ   “Bir kere Peygamber (a.s.) bir takım çizgiler çizerek şöyle buyurdu: İşte bu çizgi insanın umduğu emelidir. Şu çizgide ecelidir. İnsan uzaktaki emelini beklerken kendisine en yakın olan ecel ansızın geliverir” [2]   Her canlı Cenâb-ı Allâh’ın izniyle yaşar ve ölür. Yaşaması ve ölmesi insanın kendi elinde değildir. Bu hususta Yüce Allâh’ın iradesine kimse karşı çıkamaz. O, bir kimsenin ölümüne hükmetmiş ise derhal yerine gelir. Yüce Allâh’ın ölüm hükmünde asla sapma olmaz. Görevli melekler görevlerini kusursuz yerine getirirler. Cenâb-ı Allâh şöyle buyurur: وَهُوَ الْقَاهِرُ فَوْقَ عِبَادِه وَيُرْسِلُ عَلَيْكُمْ حَفَظَةً حَتّى اِذَا جَاءَ اَحَدَكُمُ الْمَوْتُ تَوَفَّتْهُ رُسُلُنَا وَهُمْ لَا يُفَرِّطُونَ   “ Allâh kullarının üstünde mutlak hakimiyet sahibidir. Üzerinize de koruyucu

melekler gönderir. Nihayet birinize ölüm geldiği vakit (görevli) elçilerimiz onun canını alır ve onlar görevlerinde asla kusur etmezler.” (En’am, 6/61)
            Ölüme Çare Yoktur Bedenden ayrılan ruhun tekrar oraya iadesi insan gücünün dışında olan bir şeydir.. Bir zamanlar dünyayı titreten, dünyalara sığmayan, her türlü güç, kuvvet ve makama sahip olan insanlar ölüp toprak olmazlardı. Onlar da sıradan her insan gibi ölüm gerçeği karşısında boyun eğmezlerdi. Ölüm bir bakıma insanlar arasında mutlak eşitlik sağlamaktadır. Yaratıcı kudreti takdir edemeyen, o kudrete boyun eğmeden yaşayabileceklerini sananlara Allah Kuran dili ile şu sarsıcı ifadeleri yöneltiyor:
فَلَوْلَا
اِذَا
بَلَغَتِ
الْحُلْقُومَ. وَاَنْتُمْ
حينَئِذٍ
تَنْظُرُونَ.
  وَنَحْنُ
اَقْرَبُ
اِلَيْهِ
مِنْكُمْ
وَلكِنْ
لاَتبْصِرُون “Can boğaza geldiğinde, onu geri döndürsenize! Oysa siz o zaman bakıp durursunuz. Biz ise ona sizden daha yakınız. Fakat siz göremezsiniz.” (Vakıa,56/83-85) Şu ayet de yine ölüm gerçeği ve ilahi kudret karşısında insan oğlunun aczini, bu gerçeği dikkate almayan bir hayat tarzı sürenlerin karşılaşacakları zor durumları dile getirmektedir: كَلَّا
اِذَا
بَلَغَتِ
التَّرَاقِىَ . وَقيلَ مَنْ
رَاقٍ .
وَظَنَّ
اَنَّهُ
الْفِرَاقُ .
وَالْتَفَّتِ السَّاقُ
بِالسَّاقِ .
اِلى رَبِّكَ
يَوْمَئِذٍ
الْمَسَاقُ. “Hayır, can boğaza dayandığı, “Kimdir (bunu) iyi edecek?” dendiği, (ölmek üzere olanın da) bunun ayrılış olduğunu bildiği, bacakların birbirine dolandığı zaman, işte o gün sevk ediliş Rabb’inedir.” (Kıyame,75/ 26-30) Bu ayetler ışığında bir daha vurgulayalım ki, ölümden kaçmak mümkün değildir. Her canlıya mutlaka ölüm uğrayacaktır. Belki uyurken yatakta, belki işyerinde

çalışırken; belki bir hastalık belki de bir felaket sonucu insanı ölüm yakalayabilir Ölüm, hayatın bir gerçeği olup, ondan kaçış mümkün değildir. Bu gerçeği göre göre insan ya ahireti inkar yolu ile, ya da amaçsız bir hayata yaşayarak, ölümü adeta yok saymış, ondan kaçma (!) yollarını aramıştır. Fakat bütün bu çabalar, kişinin kendini kandırmasından, oyalamasından ibarettir. Ne yazık ki bu gibi insanlar ölümle yüz yüze geldiklerinde bunun farkına varırlar.   Nitekim Cenâb-ı Allâh şöyle buyurmaktadır
وَجَاءَتْ
سَكْرَةُ
الْمَوْتِ
بِالْحَقِّ
ذلِكَ
مَاكُنْتَ
مِنْهُ
تَحيدُ   “ Ölüm sarhoşluğu bir hakikat olarak insana gelir de ona: ‘İşte bu senin öteden beri kaçıp durduğun şeydir’ der” (Kaf,50/19). Bu konuda şu ayetlerin mesajı daha da açıktır: قُلْ
اِنَّ
الْمَوْتَ
الَّذى
تَفِرُّونَ
مِنْهُ
فَاِنَّهُ
مُلَاقيكُمْ
ثُمَّ
تُرَدُّونَ
اِلى عَالِمِ
الْغَيْبِ
وَالشَّهَادَةِ
فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا
كُنْتُمْ
تَعْمَلُونَ
“De ki; Sizin kendisinden kaçıp durduğunuz ölüm var ya, o mutlaka size ulaşacaktır. Sonra gaybıda, görünen alemi de bilen Allâh’a döndürüleceksiniz de, O size yapmakta oluklarınızı haber verecektir.” (Cum’a, 62/8)   اَيْنَ
مَا
تَكُونُوا
يُدْرِكْكُمُ الْمَوْتُ
وَلَوْ
كُنْتُمْ فى
بُرُوجٍ
مُشَيَّدَةٍ ...

“Nerede olursanız olun, sağlam ve tahkim edilmiş kaleler içinde bulunsanız bile, ölüm size ulaşacaktır...” (Nisa,4/78) Ebedi Yolcuğa Başlarken Ölüm yok olup, gitmek değildir. Ölüm, fena aleminden beka alemine bir intikaldir. Ölüm, bir evden diğer bir eve, bir şehirden başka bir şehre yapılan sade ve basit bir göç de değildir. Ölüm anı, fena ile bekanın kesiştiği kritik, endişe verici bir andır. Çaresizlik ve ölüm sıkıntısı içerisinde ne yapacağını kestiremediği bir sırada bu çaresiz yolcuya etrafında bulunan yakınlarının veya her hangi bir kardeşinin, rahatsız etmeksizin kelime-i tevhit söyleyerek yardımda bulunması ona büyük bir âhiret armağanı olacaktır. Nitekim Peygamber Efendimiz;
لَقِّنُوا
مَوْتَاكُمْ
لاإلَهَ إَّﻻ
اللّهُ “Ölülerinize (ölmek üzere olan hastalarınıza) kelime-i tevhidi telkin ediniz.”[3] buyurmaktadır. Hz. Aişe’den rivayet olunduğuna göre, Peygamberimiz (s.a.v.) son hastalığında yanlarında bir kap içerisinde su vardı. Peygamberimiz (s.a.v.) mübarek ellerini suya daldırıp yüzüne sürüyor ve şöyle diyordu: لآ
إله إلا لله إن
للموت سكرات
              “La ilahe illallah (Allah'tan başka tanrı yoktur): Muhakkak ölümün sekeratı vardır ” [4]   Dönüşü olmayan bu yolculuğa çıkan kimsenin bazı perde ötesi hallerini Peygamber Efendimiz şöyle açıklıyor:
إِذَا
وُضِعَتِ
الْجِنَازَة&#16
15;
فَاحْتَمَلَ&#16
07;َا
الرِّجَالُ
عَلَى
أَعْنَاقِهِ&#16
05;ْ فَإِنْ
كَانَتْ
صَالِحَةً
قَالَتْ
قَدِّمُونِي
قَدِّمُونِي
وَإِنْ
كَانَتْ
غَيْرَ
صَالِحَةٍ
قَالَتْ

يَا
وَيْلَهَا أ
َيْنَ

يَذْهَبُونَ
بِهَا
يَسْمَعُ
صَوْتَهَا
كُلُّ شَيْءٍ
إِلَّا
الْإِنْسَان&#16
14; وَلَوْ
سَمِعَهُ
لصَعِق
            "Cenaze tabuta konulup erkekler omuzlarına yüklendiklerinde o cenaze iyi bir kişi ise: Beni acele olarak gideceğim yere ulaştırınız, der. Eğer o cenaze kötü bir kişi ise: Eyvah! Bu cenazeyi nereye götürüyorsunuz, diye feryat eder. Cenazenin bu feryadını insandan başka her şey işitir. Eğer insan bu feryadı duysaydı, dayanamayarak bayılırdı”[5]. Tabut dediğimiz o daracık sandık, lisanı halleriyle çok şey haykırmaktadırlar. İşte kabına sığmayan, hiç ölmeyecekmiş gibi bir hayat süren, mal ve mülk sevdasına kapılıp, ölümü kendine hiç yakıştıramayan o adam, her şeyini geride bırakmış, bir kefen bezine bürünmüş o daracık mekana sıkışmış gidiyor. Sevenlerinin omuzlarında yol alıyor olması, biraz sonra varacağı yerde, mezarda karşılaşacağı durumlar için bir gösterge değil. İbretle bakan gözler bu durumda neler görmez ki: " Orada durumu ne olacak? Tabutun içinde olmakla, dışında olmak arasında ne kadar mesafe var? Çoğu insan gibi o da ölümü kendine yakıştıramıyordu. Daha dün bizimle idi. Konuşuyor, gülüyor, geziyor, çalışıyordu. Şu anda ebedi yolculuğa çıktı.Şu anda onun yerinde benim olmamam için elimde hangi güç var? Tek şansım, halen hayatta olmam. Bu da bana bir silkelenme, hayatı ve ölümü aynı pencereden gören tedbir alma fırsatı tanıyor". Kuranın şu temel çağrısı ne kadar ufuk açıcıdır:
 فاعتبروا يا
اولى الالبصا
ر "Öyle ise, ey basiret sahipleri, ibret alın. (Haşr, 59/ 2) Kuranın bu mesajı açık. Ne var ki, ibret alma konusunda daha fazla hassasiyete ihtiyacımız var.. Zira gaflet ve tul-u emel bu anlamlı sesleri işitmeye ve bu mesajlardan ders almaya engel olmaktadır. Hz. Ali (r.a); الناس نيام
فاذا ماتو
انتبهوا “İnsanlar uykudadırlar, öldüklerinde uyanırlar.”[6] buyuruyor. Hadis-i şerifte belirtildiği gibi, öldükten sonra uyanmanın; “eyvah” demenin hiçbir faydası yoktur. Ölmeden önce uyanmak, hesaba çekilmeden önce nefsi hesaba çekmek gerekir. Zira inanan kişi ölümün, âhiret yolculuğuna bir başlangıç olduğunu bilir ve ölüm sonrası için hazırlık yapar. Peygamber Efendimiz:
اَلْكَيِّسُ
مَنْ دَانَ
نَفْسَهُ
وَعَمِلَ
لِمَا بَعْدَ
الْمَوْتِ

“Akıllı kimse bu dünyada kendini sorgulayan ve ölüm sonrası için çalışandır.”[7] buyurur. Hz. Ömer (r.a.) in şu uyarısı da ölüme hazırlık konusunda bize yeni bir bakış açısı kazandıracak niteliktedir. حاسبوا انفسكم قبا ان تحاسبوا و تزينوا للعرض الاكبر و انما يخف الحساب يوم القيامة على من حاسب نفسه في الدنيا "Hesaba çekilmeden önce nefislerinizi hesaba çekiniz. Kendinizi en büyük buluşma için hazırlayınız.Kıyamet gününde hesap, ancak dünyada kendini sorgulayanlar için kolay olur." [8]   Herkesin mutlaka bir gün sonsuz yolculuğa çıkacağı,   كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ “Her nefis ölümü tadacaktır” (Enbiya, 21/35) ayetiyle insanların dikkatine canlı bir tablo gibi sunulmaktadır. Eceli gelenlerin ölüm köprüsünden teker teker geçtikleri her zaman görülmektedir. Akıl sahibi hiçbir kişinin bu sonsuz yolculuğu inkar etmesi mümkün değildir. Ölümü Hatırlamak ve Hazırlık Yapmak: "Dün" hatası ve sevabıyla geçmiştir. Geçen günleri geri getirmek mümkün değildir. Yarının ise ne olacağı belli değildir. Yarını yaşayacağımıza dair bir garantimiz de yoktur. Gün bugün; saat bu saat; an bu andır. İnsan ancak içinde bulunduğu anı değerlendirme imkanına sahiptir ve bu anı fırsat bilerek âhiret için hazırlık yapmak durumundadır. كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ   “Her nefis mutlaka ölümü tadacaktır”[9] ayeti ölümün kaçınılmaz bir hakikat olduğunu vurgulamaktadır . Öyleyse sonsuz yolculuğa çıkacağı kesin olduğu halde inanan bir kişinin hazırlık yapmaması hiç düşünülebilir mi? İnsanı aldatan sonu gelmez emellerden ve ölçüsüz dünya sevgisinden kurtulmanın tek yolu; en büyük vaiz olan ölümü hatırdan çıkarmamaktır. Nitekim Peygamber Efendimiz,   أكْثروا ﺫ ﻛﺮهَاذِ ﻡﺍﻟﻟﺬﺍﺕ "Ağız tadını bozan ölümü çok hatırlayınız" [10] buyurmaktadır. Cennetle müjdelenen on sahabi arasında yer alan Hz. Ömer'in, yüzüğünün kaşına,   بالموت واعظا يا عمر كفي “ Ölüm sana vaiz olarak yeter, ey Ömer!”[11] hadis-i şerifini yazdırmış olması ibret verici ve ilgi çekicidir. Ölüm gelmeden önce ölün için hazırlık yapmayı hidayet alameti sayan Peygamber Efendimiz,

Abdullah b. Ömer’in omzundan tutarak onun şahsında bütün inananlara şöyle nasihat etmektedir:

كُنْ في الدُّ
نْيَا
كأنَّكَ
غريبٌ أو
عابرُ سبيل
وعُدَّ نفسكَ
فى أهل القبور

“Dünyada sanki gurbette imiş gibi veyahut yolculukta bulunuyormuş gibi ol. Kendini mezarlıktakilerden kabul et.”[12] Gurbette yaşayan bir yabancı, orada kalıcı olmadığının farkındadır. O, oranın daimi sakinleri gibi hareket etmez. Geçici olarak bulunduğu o mekanın makam ve mevkii; mal ve mülkü kendisini fazla ilgilendirmez. O, daha ziyade döneceği asıl vatanını düşünür. Hazırlıklarını, birikimlerini ona göre yapar. Ona endeksli olarak çalışır, çabalar. O, geçici hayata takılıp kalmanın, kaçınılmaz yolculuk sununda kedini içinde bulacağı ebedi hayata zarar vereceğinin bilincindedir. Allâh’ın elçisinden (s.a.v.) bu öğüdü alan İbn-i Ömer (r.a.) şöyle der:
وكان ابن عمر
رضى اللّه
عنهُما يقولُ:
إذَا
أمْسَيْتَ ﻓﻼ
َتَنْتَظِرِ
الصَّبَاحَ،
وإذَا
أصْبَحْتَ ﻓﻼ
تَنْتَظِرِ
المسَاءَ،
وخُذْ منْ
صحّتِكَ
لمرضِكَ،
ومنْ حياتِكَ
لموْتِكَ “ Akşamlayınca sabahtan bahsetme. Sabahladığın zaman da kendine akşamdan söz etme. Hastalanmadan önce sıhhatinden, ölümünden evvelde hayatından faydalan” [13] Ömür su gibi akıp gitmektedir. İnsan her an yavaş yavaş ölüme yaklaşmaktadır. Ahiret hazırlığı için tanınan süre geçip tükenmektedir. Bu gerçekleri bilen mümin, kulluk görevlerini doğmayacak bir günün sabahına bırakmaz. Dünyanın çalışma, ahiretin ise hesap verme yeri olduğunun idraki içerisinde olur. Hz. Ali(r.a.) şöyle buyurur:
ارْتَحَلَتِ
الدُّ نْيَا
مُدْ بِرَةً
وَارْتَحَلَ&#15
78;ِ الْآخِرَةُ

مُقْبِلَةً
وَلِكُلِّ
وَاحِدَةٍ
مِنْهُمَا
بَنُونَ
فَكُونُوا
مِنْ
أَبْنَاءِ
الْآخِرَةِ
وَلَا
تَكُونُوا   &
nbsp;
 مِنْ
أَبْنَاءِ
الدّ ُنْيَا
فَإِنَّ
الْيَوْمَ
عَمَلٌ وَلَا
حِسَابَ
وَغَدًا
حِسَابٌ
وَلَا عَمَلٌ
           “ Ey
mü’minler! Dünya arkasını çevirerek yel gibi esip gitmekte, âhiret
de ona karşı aynı sür’atle gelmektedir. Bu iki alemin insanlar arasında
çocukları vardır. Ey Müslümanlar! Sizler, dünyanın değil âhiretin
çocukları olunuz. Bu dünya iş günüdür, hesap günü
değildir. Fakat yarın (âhiret) hesap günüdür, iş günü değildir
.” [14] Dünya hayatının geçici ve imtihan yeri olduğunu unutanların,
ölüm anındaki acıklı durumlarını ve dünyaya tekrar geri dönmek istediklerini
K.Kerim şöyle anlatıyor: حَتّى
اِذَا جَاءَ
اَحَدَهُمُ
الْمَوْتُ
قَالَ رَبِّ
ارْجِعُونِ
لَعَلّى
اَعْمَلُ
صَالِحًا
فيمَا
تَرَكْتُ
كَلَّا
اِنَّهَا
كَلِمَةٌ
هُوَ
قَائِلُهَا
وَمِنْ   &nbs
p;

 وَرَائِهِمْ بَرْزَخٌ اِلى يَوْمِ يُبْعَثُونَ “ Nihayet onlardan birine ölüm gelince, ‘Rabbim! Beni dünyaya geri gönderiniz ki, terk ettiğim dünyada salih bir amel yapayım’, der. Hayır! Bu sadece onun söylediği (boş) bir sözden ibarettir. Onların arkasında, tekrar dirilecekleri güne kadar (devam edecek, dönmelerine engel) bir perde (berzah) vardır.” (Mü’minun, 23/99,100)
                 Şu ayette yaşanacak o pişmanlıkları bugünden haber veriyor bize:
وَهُمْ يَصْطَرِخُونَ فيهَا رَبَّنَا اَخْرِجْنَا نَعْمَلْ صَالِحًا غَيْرَ الَّذى كُنَّا نَعْمَلُ اَوَلَمْ نُعَمِّرْكُمْ مَا يَتَذَ كَّرُ فيهِ مَنْ تَذَ كَّرَ
 وَجَاءَكُمُ النذ يرُ فَذُ وقُوا فَمَا لِلظَّالِمينَ مِنْ نَصيرٍ " Onlar orada, 'Ey Rabbimiz! Bizi buradan çıkar ki dünyada iken işlemekte olduğumuzdan başka ameller, salih ameller işleyelim' diye bağrışırlar. (onlara şöyle denilir:) 'Sizi,düşünüp öğüt alacak kimsenin düşünüp öğüt alabileceği kadar yaşatmadık mı? Size uyarıcı da gelmişti. Öyle ise tadın azabı. Çünkü zalimler için hiçbir yardımcı yoktur." (Fatır,35/37) Kulluk İmtihanı Bu dünyada yaşadığımız hayat, ölüm ötesi hayatımızı biçimlendiren davranışlar bütününden ibarettir. Bir imtihan yaşıyoruz, varlığımızın hikmetini de bu imtihan oluşturuyor:
اَلَّذى خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْحَيوةَ لِيَبْلُوَكُمْ اَيُّكُمْ

اَحْسَنُ
عَمَلًا “O, Allâh ki, hanginizin daha güzel işler yapacağını sınamak için ölümü ve hayatı yarattı” (Mülk,67/2) şeklindeki buyruğu ölüm ve hayatın yaratılış sırrını çok açık bir şekilde gözlerimizin önüne sermektedir. Ölümün hikmeti, insanın imtihanında saklıdır. Ölümle hayat sona ermeyecektir. öldükten sonra sonsuz bir hayat, insanı beklemektedir. İşte insan, iyi ya da kötü işlediği her şeyin karşılığını âhiret yurdu dediğimiz bu ölüm sonrası hayatında görecektir. Nitekim Kur’an-ı Kerimde şöyle buyurulur:
يَوْمَ
تَجِدُ كُلُّ
نَفْسٍ مَا
عَمِلَتْ
مِنْ خَيْرٍ
مُحْضَرًا
وَمَا
عَمِلَتْ
مِنْ سُوءٍ
تَوَدُّ لَوْ
اَنَّ
بَيْنَهَا
وَبَيْنَهُ
اَمَدًا
بَعيدًا
وَيُحَذِّ
رُكُمُ   اللّهُ
نَفْسَهُ
وَاللّهُ
رَؤُفٌ
بِالْعِبَادِ "Herkesin yaptığı iyiliği ve yaptığı kötülüğü hazır bulacağı günde kişi, kötülükleri ile kendi arasında uzak bir mesafe bulunmasını ister..." (Al-i İmran, 3/30) Ölüm insanın hesap vermesi, sorgulanacağı konuma kapı arlarken, fani varlığımızın, ebedi bir hayata attığı ilk adımı da temsil etmektedir.. Bu açıdan ölüm, tıpkı hayat gibi, âhiret yurdundaki ebedi mutluluğa ulaştıran bir vasıta ve nimet olarak algılanmalıdır. Hiçbir insan ölümle bu maddi dünyadan yok olup gitmek istemez. Herkesin tabiatında ebedî kalma fikri yatmaktadır. İnsan’ın bütün çabaları hayatta kalmayı temine yöneliktir. Dünya hayatının ölümle sona ereceğini bilen, ölümün ebedî hayatın bir başlangıcı olduğuna inanan bir insanın ebedî hayatı kazanmak için hazırlık yapma ihtiyacı duymaması düşünülemez. Peygamber Efendimizin şu hadis-i şerifi, bu hususta çok düşündürücü ve bir hayat rehberidir::
يَتْبَعُ
الْمَيِّتَ
ﺛﻼﺛﺔ:
أهْلُهُ،
وَمَالُهُ،

وَعَمَلُهُ؛
فَيَرْجِعُ
اثْنَانِ
وَيَبْقى
وَاحِدٌ.
يَرْجِعُ
أهْلُهُ،
وَمَالُهُ؛
وَيَبْقَى
عَمَلُهُ. “ Cenazeyi, ehli, malı ve ameli olmak üzere üç şey uğurlar. Bunlardan ikisi geri döner, bir tanesi kalır. Ehli ve malı geri döner, ameli yanında kalır.” [15] “Dünya âhiretin tarlasıdır” hadis-i şerîfi de bu gerçeği çok güzel vurgulamaktadır. Sâlih insan olmak, bu fânî dünyada iyi amel işlemekle mümkündür. Çünkü âhirettin bütün sermayesi, iyi ameldir. Ömür, sâlih amel işlemek için bir imkan ve bir fırsattır. Bu fırsatı ganîmet bilmek; “Bu gün Allâh için ne yaptım?” sorusuna cevap bulmak gerekir. Kısaca, Allah’tan başka bütün yaratılmışlar fanidir, hepsinin ömrünün bir sonu vardır. İnsan da bu gerçeğin dışında değildir. O sebeple, bir gün mutlaka bu hayata veda edeceğini bilen insan ölüm ötesi hayata hazırlıklı olmalı, ebedi hayatının sermayesini kazanacağı yer olan dunyada yaşadığı zaman dilimini çok iyi değerlendirmelidir. Kuran, bu zamanın nasıl değerlendirileceğini gösteren ilahi düsturlar bütünüdür. Kısacık insan hayatını, ebedi olan ahiret hayatının kazanıldığı yer olarak değerlendirilebilmesi ancak müslümanca bir hayat çizgisi ile mümkün olacaktır.

[1] Bu bölüm, Din İşleri Yüksek Kurulu Üyesi Abdullah AYAN tarafından hazırlanmıştır. [2] Buhârî, Rikak 4; VII, 171. [3] Müslim, Cenaiz 1, 2, VI, 631; Tirmizî, Cenaiz 7, III, 306; Ebu Davud, Cenaiz 20, III,   487; Nesâî, Cenaiz 4, IV, 5. [4] Buhârî, Rikâk 42, VII, 192. [5] Buhârî, Cenâiz 91, II,103. [6] Ebu'l-Hayr Muhammed b. Abdurrahman es-Sehâvî, el-Makâsıdü'l-Hasene fî Beyani Kesîrin mine'l-Ehâdîsi'l-Müştehere al'l-Elsine, Nûn Maddesi ,Rivayet Numarası: 1240 [7] Tirmizî, Kıyame 26, IV, 638. [8] Tirmizi, Kıyame 25, IV, 638. [9] Al-i Imran 3/ 185; Enbiya, 21/ 35; Ankebut, 29/ 57. [10] Tirmizi, Zühd 4. IV, 553. [11] Tecrid-i Sarîh Tercümesi, IV, 288. [12] Tirmizî, Zühd, 25. IV, 567. İbn Mâce, Zühd, 3. III, 1378. [13] Buhârî, Rikak 3, VII, 170; Tirmizî, Zühd 25, IV, 567, 568. [14] Buhârî, Rikâk 4, VI, 171. [15] Buhârî, Rikak 42 VII, 193; Müslim, Zühd 5, III, 2273; Tirmizî, Zühd 46, IV, 590.